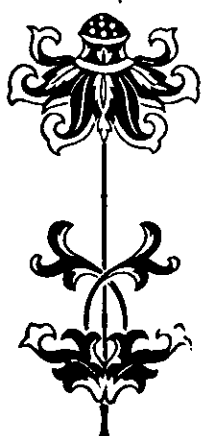


NGA MAHI A TE
MINENGA TUA-
ONO O TE HUI TOPU
O TE HAHĪ MAORĪ
O TE PIHOPATANGA
O WAIAPU I TU KĪ
MANUTUKE I TE 3
O APERIRA 1905.



TURANGA. NA TE WI-
REMU HAPATA I TA
KI TE PEREHI KI TE
RAUKAHIKATEA, 1905.

NGA TANGATA O TENEI HUI.

UPOKO : TE PIHOPA.

MINITA :

TAKIWA O HERETAUNGA.

Rev. Aata Wiremu	Rev. Ahipene Rangi
" Tamihana Huata	" Nirai Runga*
" Hemi Huata	" Hoeta Te Hata*
" Katene Pukerua	

TAKIWA O TURANGA.

Rev. H. W. Williams	Rev. Matiaha Pahewa
" E. Jennings	" Rutene Te Aihu
" F. W. Chatterton	" Matenga Waaka
" Mohi Turei*	Hone Waitoa
" Aperahama Tamihere	

TAKIWA O TAURANGA.

Rev. W. Goodyear	Rev. Rameka Haumia
" F. A. Bennett*	" Ratema Te Awe-
" Hakaraia Pahewa	kotuku.
" W. T. Pereiha*	" Turuturu Ngaki

*Kihai enei i tae ki te Hui.

MANGAI REIMANA :

Hohaia Te Hoata*	...	Moteo
Utiku Te Aparangi	...	{ Petane
Te Teira	...	{ Haroto
		{ Tangoio ki
		{ Waikari
Hekiera Te Karo	...	Waipawa
Tutawake Rameka	...	Omahu
Arapata Takatu	...	Mohaka
Rewi Tamihana	...	Wairoa
Hekera Ponga	...	Ruataniwha
Heremaia Kihirau	...	{ Tereinga
		{ Waikaremoana
Popere Whaanga*	...	Nuhaka
Te Teira Ringarore*	...	Nukutaurua
Rutene Te Arahi	...	Whangara
Hori Tohungia	}	Tokomaru
Hirini Tautau*		
Riwai Taotu*	}	Whareponga
Eparaima Uruika*		
Hemi Teaoriki	}	Turanga
Wi Waikare		
Tepene Wenerei	}	Te Horo
Hone Te Kauri*		
Hemara Moana*	}	Tuparoa
Reupena Turehu*		
Pita Pokia*	}	TeKawakawa
Wi Takeke*		
Tame Harapata†	}	Rangitukia
Reweti Kohere†		
Matene Keepa	...	Maketu
Haaka Tautuhi*	...	Torere
Wi Repa	...	Te Kaha
Herewini Piripi*	...	Raukokore

*Kihi enei i tae ki te Hui.

†I whakaturia enei e te Hui mo tenei tunga anake.

HE TUHITUHINGA,

I NGA MAHI A TE MINENGA TUAONO O TE HUI TOPU O
TE HAHĪ MAORĪ O TE PIHOPATANGA O WAIAPU I TU KI
MANUTUKE I TE 3 O NGA RA O APERIRA I TE TAU 1905.

NO te 2 o nga ra o Aperira i tae ai nga tangata o te
Hui me te tangata whenua ki te Karakia ki te
Wharekarakia o te Tokotorutanga Tapu, e 66 te
hunga i tango i te Hapa a te Ariki; i puta hoki te
Kohikohi i te ohaohatanga e £3 17 3, mo te perehita-
nga i nga mahi a te Hui.

No te 10.30 o nga haora i te Awatea o te 3 o nga ra
o Aperira i huihui ai nga tangata o te Hui ki te
Whare-karakia, Karangarangatia ana nga ingoa me te
whakao ano enei:—

Minita : Wiremu Atirikona, Revs. A. Wiremu. T.
Huata, H. Huata K. Pukerua A. Kangi, F. W. Chatter-
ton, E. Jennings, M. Pahewa, R. Teaihu, M. Waaka,
H. Waitoa, A. Tamihere, W. Goodyear, H. Pahewa K.
Haumia, R. Te Awekotuku, Turuturu Ngaki.

Mangai Reimana : Utiku Teaparangi, Te Teira Mai-
hi, Hekiera Te Koro, Tutawake Rameka, Arapata
Takahia, Kewi Tamihana, Hekiera Panga, Heremaia
Kihirau, Rutene Te Arahi, Hori Tohungia, Hemi
Te Oriki, Tepene Wenerei, Wi Waikare, Wi Repa.

Katahi ka ki te Pihopa kua tu te Hui, ka timataia
hoki e ia te mahi ki te inoi.

Muri iho ka whai korero te Pihopa ki te Hui.

WHAI-KORERO A TE PIHOPA,

E hoa ma, e nga Minita, e nga Mangai o te
iwi,

I te mea kua tae mai nei tatou ki te Hui
Topu o te Hahi Maori o tenei Pihopatanga,
ko te mea tika tenei, kia ata tirohia e tatou te
ahua o tenei wahi o ta Te Karaiti mara, he
whai hua ranei, he hua-kore ranei.

E kiia ana e Paora te Hahi a Te Karaiti
he rite ki te tinana o te tangata, he maha nei
ona wahi, kotahi tonu ia te tinana, me te whai
mahi ano tenei wahi, tenei wahi. Nga ta-

ngata hoki kua iriiria nei hei wahi mo te tina-
na o Te Karaiti kua rato katoa i te mahi. Ka-
hore rawa he tikanga e mangere ai tetahi.
Te mahi a te Minita, he tuku i nga Hakara-
meta, he kauwhau i te Kupu, he tohutohu i te
iwi kia u ki a Te Karaiti; koia hoki i kiia ai
he kai-mataara, he hepara. Otira e kore e
tupu te mahi a te Minita ki te whakakeke te
iwi, ki te kore e whai whakaaro ki nga mea
e ngahau ai nga mahi a te Hahi, ki te kore e
puta te inoi a tenei, a tenei, kia tukua nuitia
mai ki te Minita te Wairua Tapu hei whaka-
ako, hei whakakaha i a ia, e rite ai tana mahi
ki ta Te Karaiti i pai ai.

Tetahi mahi ma te iwi e whakahaua ana e
nga Apotoro a Te Karaiti, ko te whakaputa
i te oranga mo nga Minita. "Te tangata e
whakaakona ana ki te Kupu, me whakawhi-
whi e ia tona kai-whakaako ki nga mea
pai katoa." "Nga kai-kauwhau i te Rongo-
pai, hei runga ano i te Rongo-pai
he oranga mo ratou." Kei te mohio tatou,
ko te oranga e puta ana ki te Minita inaianei,
ehara i te oranga ranea. Ko tetahi mea nui
tenei hei whakaarohanga ma te Hahi Maori,
me kore e taea te whakaputa i te kohikohi i
nga Ratapu katoa hei whakaranea ake i te
oranga mo te Minita o ia pariha, o ia pariha.
Tenei ano kei te puta te whakaaro o te taha
Pakeha o te Hahi, he aroha ki te taha Maori;
otira ehara i te mea tika kia mahi ko te taha
Pakeha anake, kia noho noa iho te taha
Maori.

Tetahi tohu o te ora o te whakapono ki a
Te Karaiti, ko te kakama ki te kukume
mai i etahi ki raro i te maru o Te Karai-
ti. Ko ta Te Karaiti poroaki nei hoki
tenei ki tana Hahi i a ia e hoki atu ana
ki te Rangi. I mua, i te mea katahi ano
te iwi Maori ka mau ki te Rongo-
pai, e ngahau ana nga mahi katoa. I muri
nei kua rere ke, kua heke te tupu o te tanga-
ta. Kahore nei hoki e ngakau nui ana ki te
karakia; ko nga tangata e huihui ana ki te
karakia, kahore e kakama te whakatika ki te
whakahua i te whakamoemiti ki te Atua, ka-
hore hoki e tuku i nga turi ki raro i te mea e

inoi ana ki te Atua ; ko nga tamariki, kahore e whakaakona ana ki te tikanga o to ratou urunga ki te Tinana o Te Karaiti ; ko te kawe i te Rongo-pai ki nga motu e kiia nei ko Melanesia, kahore e whakaaroa nuitia ana. Ngakau-kore ana te tangata ki enei, ngakau-nui ke ki te tini o nga whakaahuareka o te ao, ki nga mea e whakaware nei i nga mahara o te tangata i kore ai e hiahia ki nga mea e ora ai te wairua. Tetahi hua o tenei ko te ruarua o nga tangata mo te whakau, i kore ai e nui haere te tokomaha o te hunga e pa ana ki te Hapa a te Ariki.

Tena ano hoki tetahi mea e tupato rawa ai nga tangata o te Hahi, ko te mahi maminga a te hunga e kiia nei, he tohunga Maori. I kiia ai, he maminga, he whakaputa na ratou i etahi kupu pai i te timatanga hei whakaware i te tangata, kia maharatia ai kei ta Te Karaiti huarahi i whakatakoto ai e haere ana ; otira, kia roaroa e mahi ana, kua kitea, he kukume ke i te tangata kei whakawhirinaki ki a Te Karaiti. Ta ratou e whai nei, ehara i te mea ko te tangata kia whakapono ki a Te Karaiti, ko te Karaiti ranei kia whakanuia ; engari ko ratou ano kia whai ingoa.

Te tuara mo tatou, e taea ai te karo nga rakau katoa a te hoa-riri, ko te Wairua Tapu anake, e riro tonu nei i te tangata e inoi ana ; he wareware nei hoki no tatou ki te inoi i tenei i kore ai e kaha te whawhai ki te hoa-riri. Ko te tino mahi tenei ma tatou i tenei wa, ko te inoi tonu i taua Wairua kia ringihia nuitia mai e te Atua ki tenei wahi o tana Hahi.



NGA MOTINI.

1. Na Hemi Huata, minita, raua ko H Waitoa minita :—

He whakamihi tenei na te Hui ki te whaikorero a te Pihopa, he tono atu ki a ia kia whakaae ia kia perehitia i roto i nga mahi a te Hui.

Whakaaetia ana.

2. I whakaritea a Aata Wiremu, minita, raua ko Hemi Huata, minita, hei kai tuhituhi i nga mahi o tenei Hui.
3. Na Hemi Huata, minita, raua ko Ahipene Rangi, minita :—

Kia whakanekeneke haere nga minita mo te marama kotahi; mo te wa ranei e whakaritea ana e ia minita e ia minita.

Whakaaetia ana.

4. He patai na Hemi Huata ki te Tumuaki mehemea e hia te Kaute o nga moni kua eke mo te wero a te Wiremu Atirikona.

I utua e te Pihopa :

Kahore ahau i ata matau ki te kaute o nga moni kua eke mo te wero a Te Wiremu Atirikona, otira he mea pai, ki te taea, kia ata tirohia ka perehi ai ki te pukapuka o nga mahi a tenei Hui.*

5. Na Utiku Te Aparangi raua ko Hone Waitoa, minita :—

Ko te whakaaro o tenei Hui kia tohe tonu nga tangata whakaaro o te Hahi ki te pehi i te kaha o nga tohunga maori e whakangoikore nei i te Hahi a te Karaiti, me te inoi tonu ano ki te Atua kia whakakahangia e ia ana tangata ki te whawhai ki nga mahi he katoa.

Whakaaetia ana.

			£	s.	d.
*Na Rev. H. Pahewa					
raua ko A. Te Ngata	..		22	0	0
Na Apirana	..	..	19	0	0
No Whangara	..	..	5	0	0
No Mohaka	..	..	30	0	0
No Te Arai	..	..	6	8	3
Na nga Pakeha	..	..	10	1	3
Hui katoa			£92	9	6

6. Na Ratema Te Awekotuku, minita, raua ko Turu
turu Ngaki, minita:—

Ko te moni tahua oranga minita mo Whakaatane kia puta tahi i roto inga panuitanga o nga moni Pariha o te pihopatanga o Waiapu o muri ake nei, ina whakaputaina a nga wa e haere mai nei.

Whakaaetia ana.

7. Na Aperahama Tamihere, minita, raua ko Hori
Tohungia:—

Kia tu a tame Harapata rua ko Reweti Kohere hei Mangai Reimana mo te Pariha o Rangitukia kia ahei ai raua ki te tuku motini whakapuaki kupu hoki i roto i tenei Hui.

Whakaaetia ana.

8. He patai na Tepene Wenerei ki te Tumuaki:—

E kore ranei e taea te whakarite ko Nikora Tautau hei minita mo te Pariha o te Horo?

I utua e te Pihopa:—

Kei te maharatia ano te mate o tena Pariha o te Horo, o etahi atu Pariha hoki; na te kore tangata tonu i kore ai e whakakapia wawetia. Ko Nikora Tautau kahore i te watea inaianei.

9. Na Hakaraia Pahewa, minita, raua ko Hemi Huata,
minita:

Kia puta he whakaaro ma tenei Hui i a tatcu inoinga mo te ahua o Mohi Turei, minita, kia whakamamakia i runga i tona mate nui.

Whakaaetia ana.

10. Na Te Teira Maihi raua ko Hone Waitoa,
minita:—

Ko te whakaaro a tenei Hui kia puta he kaha i nga rangatira, i te Hahi hoki, ki tarai i nga pakeha e haere ana ki nga kainga maori mahi Ratapu ai.

Whakaaetia ana.

11. Na Hakaraia Pahewa, minita, raua ko Katene
Pukerua, minita:—

Kia whakamaoritia tenei pukapuka "Christian Doctrine"; tetahi atu pukapuka pera ranei, ki te reo maori, hei pukapuka tuturu mo te Hahi maori.

Whakaaetia ana.

12. Na Katene Pukerua, minita, raua ko Te Teira minita :—

He tonono atu tenei ki te Pihopa, ki te taea, kia tonoa he ropu minita, kai kauwhau ranei, kia haere ki te whakaoho haere i nga wahi e rite ana i a ia hei haerenga.

Whakaaetia ana.

13. Na Ahipene Rangi, minita, raua ko Hone Waitoa minita :—

Kia kaha tatou ki te whakahaere i nga tikanga o te marena e takatakahia nei e te iwi maori.

Whakaaetia ana.

14. He patai na te Teira Maihi ki te Pihopa :—

E pai ana ranei kia kotahi karangatanga mo te tangata raua ko tana wahine (i moe nei raua mo nga tau maha) a marena tonu atu i tetahi rangi.

I utua te Pihopa :—

Kua puaki te kupu i etahi tunga Hui mo aua tu tangata, kahore nei i marenatia, kua kiia ko nga pera me whakaatu ki te Pihopa i ia wa, i ia wa, mana e whakatakoto atu he tikanga ki te minita. Ko te karanga marena he ture ano tona i roto i "Te Tikanga mo te Marena" e takoto nei ki ta tatou pukapuka.

15. Na Aperahama Tamihere, minita, raua ko Rutene Te Aihu, minita :—

Kia tu te Hui o te Hahi o te Takiwa o Turanga ki te pariha o Whareponga o te tau 1906, e heke iho nei.

Whakaaetia ana.

16. Na W. Kutia, minita, raua ko Ratema Te Awekotuku, minita :

E mea ana tenei Hui, he karakia whakakaha i te Hahi, "te po karakia roa," he tino pai hoki kia whakahoutia taua tikanga.

Whakaaetia ana.

17. Na W. Kutia, minita, raua ko Hori Tohungia :—

Kia uaua rawa nga tangata o te Hahi o ia wahi ki te whakaako i nga tangata ki te kino o te Waipiro me te tonono ano kia whakamana ano te tangata maori hei pooti mo taua mea.

Whakaaetia ana.

18. Na Tame Harapata raua ko Matiaha Pahewa, minita:—

Kia kaha te Hahi ki te pehi i nga mahi takaro i te Ratapu a te tangata maori.

Whakaaetia ana.

19. Na Hakaraia Pahewa, minita, raua ko Arapata Takihi:—

Kia kaha nga minita o ia Pariha o ia Pariha o to tatou Pihopatanga ki te tiro tiro i nga turoro hei mea e tino piri ai ratou hei mema mo te Hahi.

Whakaaetia ana.

20. Na Utiku Te Aparangi raua ko Rutene Te Arahi:

E whakamoemiti ana tenei hui kia Rongowhakaata mo ta ratou manaaki nui i te Hui Topu e noho nei; Heoi ma te Atua ratou, tatou hoki, e manaaki.

Whakaaetia ana.

I whakamutua i konei e te Pihopa ki te Manaakitanga. I panuitia, i whakapumautia.

3 Aperira 1905.

W. L. WAIAPU,

Upoko.

